

הסוף לעיוות הפירמידאלי בכדורגל הישראלי?

למחת המהפכה שבדו"ח זליכה - קשה היה לאתר התייחסות עניינית אליו

08:46 10.07.2013 מאת: דור ליאונד

מסקנות דו"ח ועדת זליכה לרפורמה במבנה הניהולי של ענף הכדורגל בישראל, שפורסמו השבוע, נתפסות כנראה כאיום קיומי בקרב ה"אליטה" המצומצמת שהתרגלה לעשות בכדורגל הישראלי ככל העולה על רוחה. אחרת קשה להסביר את התגובות ההיסטריות והמתלהמות של מספר עסקני כדורגל ואנשי ההתאחדות שהתגייסו מיד לטובת ה"ספין" המופנה כנגד ועדת זליכה ומסקנותיה.

בעוד שדו"ח ועדת זליכה עוסק בהרחבה ובאופן מנומק בנושאים מהותיים, הסיקור התקשורתי של הדו"ח מתמקד בנושאים אישיים כאילו מדובר ב"דו-קרב" פרטי בין השרה לבנת לבין יו"ר ההתאחדות אבי לוזון. הסתת הדיון במסקנות הוועדה מן המהות אל הכותרות הצהובות של כיפופי ידיים בין השרה ליו"ר ההתאחדות, אינה מקרית, והיא משרתת בדיוק את אותם גורמים שחוששים מפני יישום הרפורמה המוצעת בדו"ח, ואת אלו שמתקשים לספק מענה ענייני לביקורת המובאת בו.

לא בכדי נכתב כבר בפתחו של הדו"ח כי "ראוי יותר להתרכז בכשלים המבניים עצמם ולא בבעיות פרסונאליות כאלו ואחרות". עוד נכתב כי "יטעה מי שיראה בהמלצות הדו"ח משום המלצות אישיות או הטחת אצבע מאשימה באיש מהאישים והפעילים המעורבים בענף". רקעו של זליכה, ככלכלן המעורה היטב בנבכי כשלים תאגידיים ועיוותים תקציביים בישראל, הורגש כמעט בכל שורה בדו"ח. כך למשל נעשית בדו"ח הקבלה בין הכשלים שאובחנו בשנים האחרונות בשוק ההון המקומי הטמונים במבנה הפירמידאלי של חברות ציבוריות רבות, לבין הכשלים המנציחים את העיוותים בכדורגל הישראלי.

על פי הדו"ח, הפירמידה השולטת בכדורגל הישראלי נשלטת על ידי מספר מצומצם של בעלי עניין, הפועלים בשני רבדים, הקבוצות ומרכזי הספורט, משם מתמנים אלה הרשאים להשתתף בבחירות להתאחדות עצמה. עמדתו של זליכה היא כי מצב זה "חמור שבעתיים מהמבנים הפירמידאליים בשוק ההון הישראלי, מאחר שמעבר לשכבות הפירמידה השונות אף נשללה לחלוטין זכות ההצבעה ממרבית בעלי העניין בענף".

המהפכה האמיתית בדו"ח מתבטאת בפרקים שדנו במבנה הבעלות והניהול של ההתאחדות ושל קבוצות הכדורגל. מכך כנראה חששו יותר מכל חבורות העסקנים וה"מקורבים" המושכים בחוטים של לא מעט קבוצות בישראל, כאילו היו מכולת פרטית שלהם.

הדו"ח מבהיר את הצורך בהתניית קבלת כספי ציבור בכללים שעניינים ממשל תאגידי ומנהל תקין. בניגוד לטענות ההתאחדות, לא מדובר כלל בהתערבות פוליטית של הממשלה, הרי כשם שההתאחדות עצמאית לקבוע את מדיניותה, גם הממשלה עצמאית להתנות את תמיכתה בגוף העצמאי באימוץ וולונטארי של כללי מנהל תקינים.

עיקר השינוי התפיסתי שמספק הדו"ח נטוע בהבנה שהכדורגל הוא בראש ובראשונה ציבורי. ועדת זליכה אימצה למעשה את המלצות ארגון האוהדים הארצי "היציע", כי לאור האופי הציבורי של פעילות הקבוצות, יש לחייב הנהלותיהן במינוי שני דירקטורים חיצוניים בלתי תלויים. כך גם אומצה ההמלצה לחייב את הקבוצות בפרסום לציבור של דו"חות

כספיים שנתיים. חובות אלו תחלנה, על-פי הדו"ח, גם על קבוצות שלא יקבלו תמיכה מכספי ציבור (כספי ממשלה, רשויות מקומיות, טוטו וכיו"ב).
 על-פי הדו"ח, קבוצות שתבחרנה במודל של קבלת תמיכה מכספי ציבור, תצטרכנה לאמץ מודל תאגידי של מוסד ללא כוונת רווח (עמותה או חברה לתועלת הציבור) שיעביר את זכויות הניהול (להבדיל מהבעלות) בקבוצה לגוף פרטי בהסכמים של 4 עד 6 שנים לכל היותר. בוועד המנהל של העמותה שתחזיק בזכויות הבעלות בקבוצה, מובטח רוב לחברי העמותה שיורכבו בעיקר מבעלי המניות של הקבוצה. תקופת המעבר המוצעת בדו"ח ליישום המודלים החדשים היא של שנתיים.

קשה היה לאתר בפרסומים בתקשורת התייחסות עניינית מצד בעלי שליטה בקבוצות ואנשי ההתאחדות לחלקים מהותיים אלו בדו"ח. התגובות עסקו בעיקר בניגוח ישיר של השרה לבנת, במחמאות אישיות לאבי לוזון, ואזכור בלתי פוסק של עובדת אירוח טורניר "היורו" עד גילאי 21 בישראל בחודש החולף, כאילו שהשימוש במילת הקסם "יורו" תפוגג כל עננת ביקורת לבנטינית. אגב, אם טורניר היורו הוכיח משהו, זה שבפוליטיקה העפלנו ל"ליגת האלופות", ושבישראל יש הרבה יותר אוהדי כדורגל ממה שחושבים, רק הם פשוט מעדיפים לא להגיע למשחקים בליגה המקומית, לא גאוה גדולה.
 מנכ"ל ההתאחדות היוצא, אורי שילה, התפאר בתכנית "יציע העיתונות" בערוץ הספורט בשקיפות הנהוגה בהתאחדות לכדורגל. כנראה נשכח מזכרוננו שרק לפני שנה הוא דחה בקשה אלמנטרית של ארגון "היציע", לקבלת פרטי הזיהוי של התאגידים המחזיקים בזכויות הניהול והבעלות בליגות הבכורות בישראל, בנימוק משפטי טכני כי חוק חופש המידע אינו חל על ההתאחדות לכדורגל. זו רק דוגמה מייצגת אחת למדיניות המתנשאת והחשדנית בה נוהגת ההתאחדות כלפי אוהדים שכנראה נתפסים בעיניה כמטרד.

"אבירי השקיפות והמנהל התקין" של ההתאחדות גם דחו לפני מספר שנים פניות של אוהדי הפועל פתח-תקווה, עליהם נמנה גם כותב שורות אלו, בדרישה למנות נציגי ציבור חיצוניים בהנהלת הקבוצה, בטענה כי לאוהדים אין זכות בכלל לפנות להתאחדות בנושאים שכאלה. הסוף ידוע - קבוצת הפועל פתח-תקווה קרסה ופורקה לפני כשנתיים עקב כשלים ניהוליים חמורים.

בשורות האחרונות של דו"ח ועדת זליכה מזהירים מגרירת רגליים של גורמים המקווים כי הכלבים ינבחו והשיירה תעבור. ועדת זליכה הביאה את מהפיכת הממשל התאגידי אל מפתן הדלת של הכדורגל הישראלי, מכאן והלאה זוהי זכותם וחובתם של הציבור ונבחריו להבטיח שהדלת הזו אכן תיפתח בפני המהפיכה, שכל כולה לטובת הכדורגל הישראלי.

[עשו לנו לייק לקבלת מיטב הכתבות והעדכונים ישירות לפייסבוק שלכם](#)

הכותב הוא עו"ד, שהופיע בפני ועדת זליכה כבא-כוחו של ארגון "היציע"